

Oponentský posudek bakalářské práce

Radim Košner, *Obraz Strakonice v období let 1526–1600*, Ústav českých dějin FF UK, Praha 2012, 55 s.

Podání systematického obrazu jednotlivých měst ať již v určitém časovém výseku či v komplexním rozsahu je stálým dluhem naší historiografie a vzhledem k objemu práce a z obecného hlediska i rozsahu pramenné základny ještě dlouho bude. V této souvislosti je tak vítán zájem každého, kdo se dané problematice chce seriózně věnovat, zvláště pak pokud jeho práce není pouhou kompilací, ale vychází z důkladného studia pramenů.

Jednou z takových prací, která by mohla představovat další střípek poznání dějin konkrétního města, představuje bakalářská práce Radima Košnera, věnovaná Strakonícím a jeho okolí v období 17. století, konkrétně v letech 1526–1600 a vycházející ze studia pramenů uložených ve Státním okresním archivu ve Strakonících, Státním oblastním archivu v Třeboni a v Národním archivu, edic pramenů a literatury vážící se k dějinám měst, k městskému životu a k jeho obyvatelům, přirozeně se zřetelem k e sledovanému městu.

Práce je rozdělena do šesti kapitol, v nichž se autor postupně věnuje konkrétním otázkám týkajícím se města Strakonice a jeho obyvatel na straně jedné, na druhé straně sleduje i otázky obecnějšího charakteru. V úvodní kapitole nazvané Strakonice a jeho součásti autor přibližuje rozsah Strakonice, resp. strakonického velkostatku, jenž sestával z jedenácti rychtářství, údaje získané z literatury (A. Sedláček) porovnává zevrubně s údaji uvedenými v písemných pramenech, konkrétně v urbáři Václava Zajíce z Hazmburku, přičemž dochází k závěru, že počet rychet byl oproti údaji uváděnému Sedláčkem o jednu vyšší, tedy dvanáct (pro větší přehlednost by bývalo vhodné vyznačit na připojené mapce jednotlivé jmenované lokality a u informace odkazující na připojenou mapku uvést stránkový odkaz, u mapky pak chybí odkaz na zdroj). V dané souvislosti přináší autor rovněž základní informace o podobě uvedeného pramene, sleduje jeho výpovědní hodnotu a současně výpovědní hodnotu pramenů dalších, jež se staly hlavním zdrojem informací, a to dvou obilních register ze sledovaného období.

Druhá kapitola je věnována stručnému přehledu majitelů strakonického hradu od založení ve dvacátých letech 13. století až do počátku 17. století, připojena je velmi stručná informace týkající se jeho správy a hospodářství. Následující třetí kapitola je zaměřena již na vlastní strakonický velkostatek, přičemž přináší informace vycházející z obilních register (zde užívá autor chybného termínu registro) z let 1609 a 1609–1611. Hlavní pozornost věnuje jednotlivým plodinám a jejich vývozu (ať již do Prahy či do více či méně vzdálených mlýnů k dalšímu zpracování), přičemž statky uváděné v rejstřících dělí v dané souvislosti na statky na hospodářsky provázané a samostatné. Je pochopitelné, že důvodem využití těchto register, jejichž vrocení jde nad rámec chronologického vymezení práce, byla absence jiných pramenů ze sledovaného období. Z tohoto pohledu by však bylo vhodnější rozšíření v titulu uváděného vrocení až do roku 1620.

Poněkud neorganicky působí zařazení kapitoly věnované obrazu českých měst v 16. století až jako kapitoly čtvrté (uvedený text by bývalo vhodnější začlenit do úvodu), navíc i přes veškerou stručnost chybí některé zcela základní tituly z literatury k dějinám měst, jejich právnímu postavení i správní struktuře (F. Hoffmann, J. Kejř...), a to včetně základní práce k dějinám správy v českých zemích (J. Dobeš – Zd. Hledíková – J. Janák). Určitým zdůvodněním tohoto nepříliš vhodného začlenění dané kapitoly může být kapitola následující, v níž se po pasážích věnovaných strakonickému hradu a velkostatku zaměřuje autor na samotné město. Hlavní zdroj informací mu v dané souvislosti poskytla pamětní

kniha města Strakonice, v jejímž rámci sleduje majetkové převody, k nimž došlo v letech 1526–1600. Údaje zpracovává blíže necharakterizovanými statistickými metodami (chybí alespoň základní stručná informace věnovaná metodice práce). Rovněž úvahy, resp. tvrzení o tom, že zapisovalo-li se do více knih ve století sedmnácté, platí to i pro období předcházející, jsou více než zjednodušující a mylné. A opět lze poukázat na bohatou literaturu, v níž je věnována dané problematice nemalá pozornost (V. Vojtíšek, J. Čarek, L. Sulitová – H. Jordánková a d.). V poslední části se R. Košner věnuje jednotlivým sociálním vrstvám strakonické společnosti (měšťan, poddaný, nepoddaný) na základě výpovědi zkoumaných pramenů.

Největším handicapem práce je naprostá absence úvodního základního rozboru pramenů a literatury, který bývá obvyklou součástí kvalifikačních prací. Tak by se totiž nestalo, že u citovaných pramenů chybí vrocení či časový rozsah zkoumaného pramene, jeho základní charakteristiky (jako příklad uvádím v práci zpracovávanou městkou knihu, jejíž základní charakteristika je i v katalogu městských knih R. Nového, rovněž absentujícího v seznamu literatury) a určitá nepřehlednost sdělovaných informací, jež čtenář dohledává pouze s obtížemi. Druhou výtkou je absence základní literatury (zmiňováno již výše), alespoň základní nastínění metodických postupů, třetí pak nedostatečná závěrečná redakční úprava, kdy práce je poznamenána řadou chyb ať již ve formě překlepů či chyb gramatických, poměrně častá jsou vybočení z větné vazby.

Závěr: i přes uvedené výtky představuje práce základ pro další výzkum strakonického velkostatku a města v raném novověku. Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit stupně „dobře“.

doc. PhDr. Ivana Ebelová, CSc.

V Praze 10. června 2013